

На нашу думку, сприяння створенню спільних підприємств, інвестиційних фондів, торгових компаній збільшить товарообіг та буде поштовхом розвитку співпраці у ряді сфер: транспортній, будівельній, науково-дослідній, торгівельній, туристичній.

1. Посольство України в Республіці Болгарія. Економічне співробітництво. 2020. URL: <https://bulgaria.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/99-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-makedonijeju>

2. Мінгазутдінова Г. Основні напрямки сучасних українсько-болгарських відносин(1991 – 2018 рр.). *Європейські історичні студії*. 2018. №10. С.116–138

Єлизавета КОСЕНКО

студентка ННІ права
та інноваційної освіти

Науковий керівник:

Лілія МЕЖЕВСЬКА

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні діє низка нормативно-правових актів, які регулюють правовий статус іноземців та осіб без громадянства в нашій державі, зокрема особливості їх участі на внутрішньому ринку праці. На перший погляд, така угода не має бути проблемою ні для іноземців, які шукають роботу в Україні, ні для держави, яка забезпечує чіткий механізм забезпечення трудових прав іноземців та осіб без громадянства. Проте можна переконатися в тому, що існують проблеми як з аналізом національного законодавства, так і з практикою його виконання.

Відповідно до статті 26 Конституції України, іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах проживають в Україні, мають ті самі права і свободи, що й громадяни України, а також несуть обов'язки як і громадяни України, – за винятками, встановленими Основним Законом, законами чи міжнародними договорами України [1]. Однак вони не можуть бути призначені на приватні посади або займатися певною трудовою діяльністю, пов'язаною з громадянством згідно з українським законодавством. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в

Україні, а також порядок їх в'їзду та виїзду з України регулюються Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [2].

Кодекс законів про працю України у ст. 8 [3], а також Закон України «Про міжнародне приватне право» у ст. 52 [4] передбачають, що до трудових відносин застосовується право держави, у якій виконується робота, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України.

Таким чином, виходячи з наведених норм, можна стверджувати, що іноземці мають ті самі права та обов'язки, що й громадяни України, за винятком випадків, передбачених законодавством України або міжнародними договорами. Однак у механізмі працевлаштування іноземців в Україні є деякі особливості. Насамперед варто вказати, що іноземці набувають статусу суб'єктів трудового права лише за умови знаходження на території України на законних підставах. Механізм набуття статусу суб'єкта трудового права регулюється законами України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про зайнятість населення» та іншими. Відповідно до частини 4 статті 3 Закону України «Про зайнятість населення» іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають в Україні, яких визнано біженцями в Україні, яким надано притулок в Україні, визнані такими, що потребують додаткового захисту, що потребують тимчасового захисту, а також тих, хто одержав дозвіл на імміграції в Україну, мають право на працевлаштування на підставі та в установленому законом порядку, встановлених для громадян України [2].

Іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну на строкову роботу, працевлаштовуються роботодавцями на підставі дозволу на працевлаштування іноземців та осіб без громадянства, виданого в порядку, встановленому цим Законом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода яких надана Верховною Радою України [5].

Раніше (до ухвалення Верховною Радою України Закону від 23.05.2017 р. № 2058-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення бар'єрів для залучення іноземних інвестицій»), щоб отримати посвідку на проживання, інвестор мав спочатку отримати дозвіл на роботу від своєї компанії, працювати там формально, платити зарплату та сплачувати податки. Документи – дозвіл на роботу та дозвіл на проживання – видавалися на один рік. Потім їх потрібно було продовжувати. Тепер, якщо іноземний засновник внесе до статутного капіталу української юридичної особи не менше 100 тис. євро, він отримає дозвіл на тимчасове проживання для перебування в країні та контролю діяльності підприємства (частина 12 ст. 4 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства») [2]. Якщо інвестор хоче працювати у своїй компанії, він може отримати дозвіл на роботу на термін до трьох років і дозвіл на тимчасове проживання на такий же термін. Але проблема в тому, що, по-перше, сума інвестицій має бути не менше 100 тис. євро, щоб отримати такі вигоди, тому інвестори не отримують користі від вкладення менше, а по-друге, незалежно від суми

інвестування до певного підприємства, інвестор не має стовідсоткової гарантії згідно зі ст. 42-10 Закону України «Про зайнятість населення» йому не буде скасовано дозвіл на застосування праці іноземців. Це своєю чергою, змусило інвесторів побоюватися вкладати кошти в український бізнес. Проблема також полягає в тому, що іноземці мають перебувати в Україні обмежений проміжок часу, тому зазвичай для ведення бізнесу їм доводиться отримувати дозвіл на імміграцію [2].

Підсумовуючи, варто зазначити, що державна політика зайнятості має бути спрямована насамперед на забезпечення пріоритетності реалізації трудових прав громадян України, зокрема права на працевлаштування. Проте вітчизняний ринок праці потребує високоякісних іноземних спеціалістів, а необхідними передумовами використання результатів їхньої роботи є чіткі закони у сфері працевлаштування іноземців. У зв'язку з цим, розвиток економіки спрямований на залучення іноземного капіталу у сфери, що мають стратегічне значення для України, створення нових робочих місць, у тому числі для українських громадян, вивчення передового досвіду з-за кордону тощо. Вважається за доцільне внести зміни до законодавства про працевлаштування іноземців, спростити процедури отримання дозволів на роботу та продовжити термін дії таких дозволів.

1. Конституція України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

3. Кодекс законів про працю України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2709-15>

5. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5067-17>